

МОВА ЗАСОБІВ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

<https://doi.org/10.37919/0201-419X-2024.100.17>

УДК 81'373:811.161.2:070

ЛЕКСИКА МЕДИЧНОЇ СФЕРИ – ДЖЕРЕЛО ЕКСПРЕСІВІЗАЦІЇ МОВИ СУЧАСНИХ МАСМЕДІА

НАВАЛЬНА

Марина Іванівна,

доктор філологічних наук,
професор,

в.о. завідувача кафедри журна-
лістики та мовної комунікації,

Національний університет біоресурсів
і природокористування України;

вул. Героїв Оборони, 15, м. Київ,
03041;

e-mail: mnavalna@gmail.com

ORCID: 0000-0002-5064-3122

Maryna

NAVALNA,

Doctor of Philological Science,
Professor, Professor of the Department
of Journalism and Language
Communication,

National University of Life and
Environmental Sciences of Ukraine;

15, Heroiv Oborony St., Kyiv, 03041,
Ukraine;

e-mail: mnavalna@gmail.com

ХОМИЧ

Тетяна Леонідівна,

кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри української
мови і літератури,

Національний університет
«Чернігівський колегіум»

ім. Т.Г. Шевченка;

вул. Гетьмана Полуботка, 53,
м. Чернігів, 14030;

e-mail: vantrans@ukr.net

ORCID: 0000-0002-4557-3174

Tetiana

KHOMYCH,

Candidate of Philological Sciences
(Ph.D.), Docent, Head of the
Department of Ukrainian language
and literature,

T.H. Shevchenko National University
"Chernihiv colehium";

53, Hetmana Polubotka St., Chernihiv,
14013, Ukraine;

e-mail: vantrans@ukr.net

У статті на матеріалі текстів українських засобів масової комунікації від 2022 до 2024 року (періоду повномасштабної російсько-української війни) досліджено тематичну дифузність лексики в мові українських масмедіа, зокрема використання медичних номінацій у суспільно-політичних текстах.

Проаналізовано переносно вживану лексику медичної сфери, зафіксовану в мові сучасних українських масмедіа, визначено лексичне значення та функційне навантаження мовних одиниць.

Корпус зібраного матеріалу засвідчив актуалізацію негативної оцінки в мові засобів масової інформації, розширення значень уже відомих у мові лексем та тяглість тенденції до орозмовлення української публіцистики.

Ключові слова: *дифузність, лексика медичної сфери, переносне значення, тематичне спрямування, масмедійні тексти, емоційно-експресивне забарвлення, негативна оцінка, стилістична роль.*

Українські масмедіа – один із сучасних складників нашого суспільства, який постійно подає актуальну інформацію. Журналісти швидко реагують на події та суспільні процеси, відтворюють реалії нашого життя, впливають на свідомість споживачів інформації. Швидкість та широке охоплення аудиторії читачів, слухачів, глядачів формує суспільну думку, визначає соціальні цінності, актуалізує публіцистичні вислови тощо. Є.А. Карпіловська зауважує, що «життя сучасного українського суспільства демонструє таку інтенсивність змін, на які неминуче так реагує мова, що склад деяких тематичних груп лексики оновлюється протягом місяця, а то й тижнів і навіть днів» [Вплив 2017: 6].

На сучасному етапі розвитку суспільства масмедіа мають перевагу щодо поширення інформації про життя суспільства, події в державі, у світі. «Увагу дослідників мовної динаміки передусім привертають зміни в номінаційному корпусі мови, і це цілком очікувано. Саме він становить той складник системи мови, який найоперативніше “реагує” на зміни в суспільному житті, на соціодинаміку, виявляє лінгводинаміку як спектри нових чи змінених (оновлених) номінаційних одиниць різного

походження, формально-семантичної будови, з різними функціонально-стильовими і стилістичними (комунікативно-прагматичними) характеристиками», – читаємо в колективній монографії «Вплив суспільних змін на розвиток української мови» [Вплив 2017: 7–8].

Упродовж десятиліть спостерігаємо динамічні зміни лексики в усіх сферах життєдіяльності соціуму. Солідарні з висновками науковців, що сучасні масмедійні публікації засвідчують уживання лексики з таких сфер комунікації: медичної, спортивної, юридичної, екологічної тощо. Уживані не в спеціальних, а в масмедійних текстах, такі лексичні номінації виявляють стилістичний і комунікативно-прагматичний потенціал [Прудникова 2020: 96].

Медицина як одна з найрозвиненіших галузей української науки послуговується фаховою мовою, основу якої становить як спеціальна, так і загальноживана лексика національної літературної мови [Kostusyak 2020: 96]. Медична лексика – це не лише один із найбільших розділів загальномедичної термінології, який об'єднує блоки термінів різних медичних спеціальностей, але й найменш унормована група [Винник 2007; Литвиненко, Місник 2001; Місник 2001]. Важливою ознакою, що спричинила неоднорідність української медичної лексики та складність її поняттєвої системи, є багаторічна історія розвитку галузі, велика кількість джерел поповнення її лексичного складу, а також активний вплив різноманітних лінгвальних та екстралінгвальних чинників [Прудникова 2020: 96]. Аналіз медичної лексики здійснюють вітчизняні мовознавці [Навальна 2011; Стишов 2011]. О.А. Стишов фіксує в мові української періодики кінця ХХ ст. використання номінацій, пов'язаних із новими досягненнями в галузі медицини, фармакології, новими захворюваннями та недугами, новітніми медичними та оздоровчими закладами [Стишов 2003: 73–75]. Дослідник зауважує, що «у професійній медичній мові широко використовується синонімія номінацій: поряд із новими спеціальними термінами в розмовній практиці фахівців і в торгівлі з'являються і функціонують паралельні назви» [там само: 75].

Простежуємо тенденцію, коли номінації медичної сфери проникають до медіатекстів про економічні процеси [Пруд-

никова 2020: 98]. У газетних публікаціях першого десятиліття ХХІ ст. дослідники звертають увагу на переносне вживання слів *реанімація* та *аритмія* [Навальна 2011: 101].

Досить інтенсивно та активно функціонує політична сфера, відповідно розвивається й лексика цієї тематики [Степаненко 2020]. Звертаємо увагу, що в газетних публікаціях про політику також використовують відомі медичні лексеми з переносними значеннями. Серед найуживаніших вирізняємо функційні вияви номінації *груп*, як-от: *політичний груп* та ін. [Навальна 2011: 98].

Зібраний упродовж 2022–2024 років лексичний матеріал із мови масмедіа засвідчує активність лексем суспільної тематики, спричинену російсько-українською повномасштабною війною. Лінгвісти переконують, що «через низку позамовних чинників суспільно-політичного спрямування (повномасштабна війна в Україні) сучасна українська мова поповнилася новими варіантами та значеннями слів» [Navalna 2023: 62].

Чимало лексем медичної сфери журналісти активно вживають у переносному значенні, характеризуючи процеси суспільно-політичного життя. Поширеною в текстах означеної тематики є лексема *хворий*. Пор. словникове значення: «1. Який має яку-небудь хворобу, нездужає; нездоровий; протилежне здоровий. // Уражений хворобою (про органи і частини тіла). // Який свідчить про поганий стан здоров'я людини, наявність у неї якоїсь хвороби. // у знач. ім. хворий. Нездорова, недужа людина. 2. *перен.* Те саме, що нездоровий» (СУМ XI: 46). Виділене в словнику переносне значення лексеми *хворий* поширюється на назви понять *країна*, *нація*, *народ*. Напр.:

хвора країна – Росія: нова ***хвора*** людина Європи! (<https://www.ukr.net>, 13.04.2024); «Росія дуже ***хвора***, її вже не вилікувати» – велике інтерв'ю з Ярославом Грицаком (<https://prm.ua>, 25.09.2023); ***Хвора*** росія намагається перебудувати світ під свою хворобливу уяву (<https://armyinform.com.ua>, 24.02.2023); Європейці нарешті зрозуміли: Росія – ***хвора*** країна (заг.) (<https://espresso.tv>, 15.02.2024) та ін.;

хвора нація – Михайличенко: «Росіяни – це ***хвора*** нація» (заг.) Перший віце-президент УАФ – про рашистське вторгнення на територію України (<https://meta.ua>, 10.04.2022); Політолог:

Сусідня нація – **хвора**. Чотири висновки після фільму «Навальний» (<https://uainfo.org>, 14.03.2023); Росіяни – **хвора** нація, їм потрібна перемога, – Гайдай про плани окупантів до 9 травня (<https://24tv.ua>, 10.04.2024);

хворий народ – «**Хворий народ**»: роспропагандисти цинічно зняли кліп на розбомбленій «Азовсталі» (<https://www.unian.ua>, 10.06.2022); Цей народ **хворий**. Росіян потрібно ізолювати до одужання (<https://33kanal.com>, 14.08.2022); Російський народ глибоко **хворий**. Вибратися з купи лайна, яку він сам на себе наклав, можна лише через поразку у війні (<https://gordonua.com>, 14.02.2023).

Переважно відповідний прикметник у мові українських масмедіа вживають на позначення *хвороби* щодо Російської Федерації, яка розпочала повномасштабну війну в Україні, та щодо її народу, який здебільшого підтримує агресію. У такий спосіб журналісти намагаються наголосити на їхній неадекватності, нецивілізованості й антилюдяності.

Подекуди автори використовують згаданий прикметник і стосовно України, пор.: *Україна хвора! Одна країна, два світи* (заг.) (<https://33kanal.com>, 27.04.2024); *Патрони і клієнти: Україна хвора на небезпечну політичну недугу* (<https://www.radiosvoboda.org>, 17.02.2019). Це стосується негараздів у політичному житті країни, що спричинене не тільки нездоровими відносинами серед політиків, але й непередбачуваними та трагічними подіями через російсько-українську війну.

Корпус аналізованого матеріалу засвідчив використання номінації *хвороба*: «1. Порушення нормальної життєдіяльності організму під впливом несприятливих чинників внутрішнього й зовнішнього середовища; недуга, захворювання. // Вияв хворобливих ознак у розвитку рослин; ураження. 2. *перен.* Неприродне, надмірне захоплення чим-небудь, надзвичайний потяг до чогось» (СУМ XI: 47). Українські журналісти використовують лексему в переносному значенні щодо Російської Федерації: *Росія – це хвороба людства* (заг.) (<https://radio.nakupilo.ua>, 08.06.2023); *Росія – просто хвороба. І нам потрібен час, щоб одужати* (<https://espresso.tv>, 27.12.2024).

Аналізовану лексему фіксуємо з прикметниками *імперський, історичний*, пор.: *Імперська хвороба Росії* (заг.) (<https://>

www.ukrainer.net, 19.11.2022); *Філософ Вахтанг Кебуладзе: «Росіяни – це історична хвороба. І від неї треба лікуватися»* (<https://lb.ua>, 11.06.2023).

Паралельно із частотним уживанням лексеми *хвороба* функціонують інші медичні номінації, напр.: *діагноз* «Короткий лікарський висновок про характер і суть захворювання на підставі всебічного дослідження хворого; визначення хвороби» (СУМ II: 293); *лікування* «Дія за значенням лікувати і лікуватися» (СУМ IV: 514); *лікувати* «1. Застосовувати ліки та інші засоби для припинення чийогось захворювання. // Застосовувати ліки та інші засоби для припинення захворювання якого-небудь органа. 2. Вживати заходів для припинення якого-небудь захворювання» та ін., пор.: *Хвороба Росії: діагноз та схема лікування* (<https://glavcom.ua>, 29.04.2022).

Словосполучу *хвороба Росії* часто вживають у контексті України, оскільки саме до українців у Російській Федерації вороже, геноцидне та агресивне ставлення, напр.: *Україна – це прихована хвороба Росії (європейська преса)* (заг.) (<https://www.radiosvoboda.org>, 22.12.2022); *«Українство – це хвороба»*. *Аналітики дослідили геноцидну риторику путінського режиму* (<https://detector.media>, 14.12.2023).

Нерідко українські журналісти називають Російську Федерацію *пухлиною*, напр.: *«Ракова пухлина ООН»*. *Кислиця закликав «видалити» Росію з Радбезу* (заг.) (<https://suspilne.media>, 01.10.2022). Словникове визначення: *пухлина* «1. Болюче припухле місце, здуття на шкірі людини або тварини. // Припухле місце біля очей. 2. Розрощення тканин, новоутворення в організмі людини або тварини. **Доброякісна пухлина** див. доброякісний; **Злоякісна пухлина** – новоутворення в організмі людини або тварини, що має здатність метастазувати, розносити ракові клітини з плином крові або лімфи» (СУМ VIII: 408); У сполучі з прикметником *раковий* «Прикм. до рак 2» (СУМ VIII: 445) (*рак 2* «1. мед. Злоякісна пухлина на зовнішніх або внутрішніх органах людини чи тварини. 2. Хвороба рослин, яка виявляється в утворенні наростів, напливів або ран на їх стеблах і корінні») (СУМ VIII: 444) засвідчує злоякісність ознаки, так *злоякісний* «1. Дуже шкідливий, небезпечний, загрозливий для життя. 2. *перен.* Який відзначається поганими властивостями, має вади» (СУМ III: 606).

У текстах суспільно-політичної тематики автори широко використовують медичний термін *метастаз* «1. Перенесення певного патологічного матеріалу з ураженої частини організму в іншу, де й виникає відповідний хворобливий процес. 2. Вогнище хвороби, що виникає внаслідок такого перенесення» (СУМ IV: 686), напр.: *Це метастази загальноєвропейської політичної кризи, яка дозволить таким популістам у всіх нових державах здобувати перемогу* (<https://www.unian.ua>, 24.11.2023); *Забутий Крим. Як метастази сепаратизму толерувались із Києва* (<https://lb.ua>, 26.02.2023).

Найчастіше аналізовану номінацію в мові українських масмедіа подають у контексті щодо Російської Федерації та очільника цієї країни в застосуванні засобів агресії, терору до українського народу, пор.: *Імперські метастази Путіна в Європі – Віталій Сич, Сергій Фурса* (<https://podcasts.nv.ua>, 11.05.2022); *Метастази Росії* (зар.) (<https://glavcom.ua>, 09.06.2023); *Постійний представник України при ООН Сергій Кислиця порівняв путінський режим з раком, що поширює із бункера метастази по всьому світу* (<https://www.ukrinform.ua>, 23.06.2023); *Метастази Волноваського району або як Росія поширює свій вплив на окупованих територіях* (<https://kiborg.pews>, 15.08.2022); *Початок анексії Гаюни – це метастази процесу, який запустила РФ. Якщо не ампутувати це явище, то гангрена територіальних претензій почне вражати й інші, досі спокійні відносно демократичні регіони* (<https://espresso.tv>, 09.12.2023).

Використовуючи медичні лексеми *метастази*, *пухлина*, а також *ампутовати*, *гангрена*, автори публікацій фіксують невиліковність російських ворожих намірів, ймовірність розповсюдження цих негативних дій в інших країнах та суспільствах, водночас негативно характеризують означені політичні процеси, пор.: *Все йде так, як в Україні попереджали це на початку війни – якщо Росію швидко не зупинити, то ця пухлина обов'язково даватиме метастази* (<https://zbruc.eu>, 04.02.2024).

Медичний термін *галюцинація* – «Неправильне слухове, зорове, дотикове, нюхове, смакове сприймання, зумовлене порушенням діяльності мозку або хворобливим станом організму» (СУМ II: 22) переважно вживають щодо осіб російської влади

та Володимира Путіна зокрема, напр.: «*Міфоманія*» *диктатора, або Геополітичні галюцинації* Путіна (<https://glavcom.ua>, 31.06.2022); *Міністр закордонних справ Дмитро Кулеба вважає, що у представників російської влади якісь галюцинації щодо створення ядерної зброї Україною* (<https://www.pravda.com.ua>, 03.03.2022).

Корпус зібраного матеріалу засвідчує, що в мові українських засобів масової інформації використання аналізованої лексеми в переносному значенні зафіксовано щодо країни-агресора та її масмедіа, пор.: *Росія розмовляє сама з собою. Галюцинації? Гірше* (<https://glavcom.ua>, 15.06.2023); *Радник керівника Офісу Президента Михайло Подоляк назвав «галюцинаціями розЗМІ» заяву секретаря ради безпеки російської федерації* (<https://www.ukrinform.ua>, 31.05.2022). В українській масмедійній публіцистиці за допомогою медичної лексеми *галюцинація* автори наголошують на брехливій, перебільшеній, спотвореній інформації, яка надходить із російських джерел.

Серед зібраного матеріалу суспільної тематики зафіксовано переносне вживання лексеми *лихоманка*: «1. Хворобливий стан, при якому людину кидає то в жар, то в холод; гарячка. // Інфекційне захворювання людини, при якому періодично то підвищується, то знижується температура; малярія. 2. чого, перен. Метушливо гарячкова діяльність у якій-небудь галузі» (СУМ IV: 498). У сполучі з прикметником *мишачий* «1. Прикм. до *миша*. // Який складається з мишей. // Такий, як у миші; який нагадує мишу. 2. у знач. ім. мишачі, чих, мн. Найбільша родина ряду гризунів, до якої належать миші та пацюки» (СУМ IV: 723) [*миша* «Невеличка тварина ряду гризунів, перев. сірого кольору, з гострою мордочкою і довгим тонким хвостом» (СУМ IV: 722)] передає дріб'язковість, безрезультатність дій та переляк російських військових на сході України, де йдуть бої, напр.: «*Мишача лихоманка*» на *Куп'янському напрямі* (<https://suspilne.media>, 19.12.2023).

У текстах суспільної тематики українських масмедіа фіксуємо використання в переносному значенні медичної лексеми *маразм* «1. Стан повного занепаду душевних і фізичних сил, зумовлений старістю або важкою хронічною хворобою. 2. перен. Повний занепад, розклад, загнивання» (СУМ IV: 625)

щодо очільника Російської Федерації, пор.: *Маразм прогресує, або Старі-нові галюцинації кремлівського щура* (<https://armyinform.com.ua>, 09.10.2023); *Москва, Кремль... маразм міцнішає* (<https://glavcom.ua>, 19.05.2023); *«Ядерний маразм» російського агресора* (<https://armyinform.com.ua>, 12.11.2022). Стилистичну функцію увиразнення негативної оцінки виконує усталене словосполучення *маразм міцнішає (прогресує)*.

Подекуди українські журналісти звертаються до негативного-оцінного значення лексеми *кастрований* в її переносному вживанні. Пор. словникове тлумачення: «Діспр. пас. мин. ч. до *каструвати*; // у знач. прикм.» [*каструвати* «Видаляти статеві залози у тварин, людей, органи розмноження в рослин; вихолощувати (у 1 знач.)»] (СУМ IV: 116)]. Цією лексичною номінацією позначають наміри російської влади, зокрема Володимира Путіна, розділити чи бодай відібрати частину України до складу Російської Федерації, пор.: *WSJ про мирні угоди: Вимоги Путіна з 2022-го не змінилися – хоче «кастровану» Україну* (заг.) (<https://www.pravda.com.ua>, 01.03.2024). У такий спосіб автор публіцистичного тексту наголошує, що будь-які зміни в територіальній цілісності України спричинять спотворення фактів, невідповідність історії та об'єктивним реаліям.

Отже, для сучасних публікацій суспільно-політичної тематики показове переносне вживання лексики медичної сфери. У 2022–2024 рр. внаслідок дії позамовних чинників – повномасштабної російсько-української війни – помітна тенденція до використання переосмислених медичних номінацій для негативної характеристики представників російської влади та ворожих дій проти України. Це явище пов'язане з тим, що українські масмедіа перебувають у постійному пошуку емоційно-експресивних засобів увиразнення, орозмовлення висловленої думки. Журналісти прагнуть наблизитися до споживача інформації, зацікавити його, тому нерідко номінації з переносним значенням подають і в заголовках.

Проаналізований лексичний матеріал засвідчує тяглість тенденції щодо дифузності лексики – як стильової, так і тематичної. Уживання медичної лексики в суспільно-політичній тематиці розширює міжстильову взаємодію текстів.

Вплив суспільних змін на розвиток української мови: монографія. Є.А. Карпіловська, Л.П. Кислюк, Н.Ф. Клименко, В.І. Критська, Т.К. Пуздишева, Ю.В. Романюк. Відп. ред. Є.А. Карпіловська. Київ: Вид. дім Дмитра Бураго, 2017.

Винник О.П. Метафоричні процеси у формуванні української економічної лексики: дис. ... канд. філол. наук. Харків, 2007.

Литвиненко Н.П., Місник Н.В. Українська медична термінологія у фаховій мові лікаря: навч. посібник. Київ: Книга Плюс, 2001.

Місник Н. Аналітичні терміни у складі термінологічної клінічної медицини. *Українська термінологія і сучасність*. Київ, 2001. Вип. 4. С. 193–194.

Навальна М.І. Динаміка лексикону української періодики початку ХХІ ст.: монографія. Київ: Вид. дім Дмитра Бураго, 2011.

Навальна М. Нові тенденції вживання медичної лексики в українській періодиці. *Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія: лінгвістика і літературознавство: міжвуз. збірник наук. статей*. Бердянськ: БДПУ, 2011. Вип. ХХІV. Ч. 3. С. 374–384.

Прудникова Т.І. Тенденції розвитку економічної лексики української мови на тлі соціальної динаміки: дис. ... канд. філол. наук. Луцьк, 2020.

Степаненко М. Динаміка українського політичного лексикону: 2018–2019 рр. Полтава: ПП «Астрая», 2020.

Стишов О.А. Динамічні процеси в лексико-семантичній системі та в словотворі української мови кінця ХХ ст. (на матеріалі мови засобів масової інформації): автореф. дис. ... доктора філол. наук. Київ, 2003.

Стишов О. Як змінюється лексикон сучасної української періодики? *Українська мова*. 2011. № 4. С. 132–136.

Kostusiak N., Navalna M., Levchenko T., Grozian N., Prymachok O., Prudnykova T. Functional-semantic and derivative signs of nominations of covid and its synonymic correspondents in the latest media discourse. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. 2020. 11/02-XX. Pp. 191–196.

Navalna M., Shynkaruk V., Kostusiak N., Prosiyanuk O., Chernobrov Yu., Adamchuk N. Lexico-Semantic Innovations in the Texts of the Ukrainian Mass Media on Military Topics. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. 2023. Vol. 13. Issue 1. Spec. Issue XXXIV. Pp. 132–139.

Navalna M., Shynkaruk V., Kostusiak N., Skliarenko O., Kushch N., Buhaiova O. New Appearances of the Leksema FRONT in the Language of Modern Ukrainian Mass Media. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 2023. Vol. 13. Issue 1. Spec. Issue XXXII. Pp. 58–63.

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

СУМ – Словник української мови: в 11 т. Київ: Наукова думка, 1970–1980.

REFERENCES

Kostusiak, N., Navalna, M., Levchenko, T., Grozian, N., Prymachok, O., Prudnykova, T. (2020). Functional-semantic and derivative signs of nominations of covid and its synonymic correspondents in the latest media discourse. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 11/02-XX, 191–196 (in Eng.).

Lytvynenko, N.P., Misnyk, N.V. (2001). Ukrainian medical terminology in the professional language of a doctor: manual for students of higher medical institutions of III–IV levels of accreditation. Kyiv: Knyha Plus (in Ukr.).

Misnyk, N. (2001). Analytical terms as part of terminological clinical medicine. *Ukrainian terminology and modernity*, 4, 193–194 (in Ukr.).

Navalna, M.I. (2011). Dynamics of the lexicon of Ukrainian periodicals of the beginning of the 21st century: monograph. Kyiv: Vyd dim Dmytra Burago (in Ukr.).

Navalna, M. (2011). New trends in the use of medical vocabulary in Ukrainian periodicals. *Actual problems of Slavic philology. Series: linguistics and literary studies: interuniversity. coll. of scientific articles*, XXIV(3), 374–384 (in Ukr.).

Navalna, M., Shynkaruk, V., Kostusiak, N., Prosiannyk, O., Chernobrov, Yu., Adamchuk, N. (2023). Lexico-Semantic Innovations in the Texts of the Ukrainian Mass Media on Military Topics. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 13/1-XXXIV, 132–139 (in Eng.).

Navalna, M., Shynkaruk, V., Kostusiak, N., Skliarenko, O., Kushch, N., Buhaiova, O. (2023). New Appearances of the Leksema FRONT in the Language of Modern Ukrainian Mass Media. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 13/1-XXXII, 58–63 (in Eng.).

Prudnykova, T.I. (2020). Trends in the development of the economic vocabulary of the Ukrainian language against the background of social dynamics: diss. ... cand. of philol. sciences. Lutsk (in Ukr.).

Stepanenko, M. (2020). Dynamics of the Ukrainian political lexicon: 2018–2019: monograph. Poltava: PP “Astraia” (in Ukr.).

Styshov, O. (2011). How is the lexicon of modern Ukrainian periodicals changing? *Ukrainian language*, 4, 132–136 (in Ukr.).

Styshov, O.A. (2003). Dynamic processes in the lexical-semantic system and in the word-form of the Ukrainian language at the end of the 20th century (on the material of the language of mass media): autoref. thesis ... doctor of philology. Kyiv (in Ukr.).

The influence of social changes on the development of the Ukrainian language: monograph. (2017). Ye.A. Karpilovska (Ed.), L.P. Kysliuk, N.F. Klymenko, V.I. Krytska, T.K. Puzdyrieva, Yu.V. Romaniuk. Kyiv: Vyd. Dim Dmytra Buraho (in Ukr.).

Vinnyk, O.P. (2007) Metaphorical processes in the formation of Ukrainian economic vocabulary: diss. ... cand. of philol. sciences. Kharkiv (in Ukr.).

LEGEND

СУМ – Dictionary of the Ukrainian language: in 11 vol. (1970–1980). Kyiv: Naukova dumka (in Ukr.).

Статтю отримано 07.04.2024

Maryna Navalna, Tetiana Khomych

MEDICAL VOCABULARY AS A SOURCE OF EXPRESSION IN THE LANGUAGE OF MODERN MASS MEDIA

The article explains the thematic diffusion of vocabulary in the language of the Ukrainian mass media, in particular, the use of medical nominations in socio-political topics.

The source base was the texts of the Ukrainian mass media from 2022 to 2024 – the period of the full-scale Russian-Ukrainian war.

The purpose of the article is to investigate the medical vocabulary recorded in the language of modern Ukrainian mass media, to determine the lexical meaning and functional load of selected linguistic units.

Achieving the set goal involves solving the following tasks: analyze medical vocabulary, in particular, units that function in social texts; outline the lexical range of verbal units; to analyze the use of lexemes both in mass media texts and in heading complexes of information resources;

characterize the functional and stylistic features of words during the Russian-Ukrainian war.

The following research methods made it possible to achieve the goal and complete the task: *descriptive*, with the help of which lexemes selected from mass media texts were inventoried, systematized and classified; the method of *complex analysis*, which contributed to the analysis of language units in the lexical-semantic aspect; the method of *contextual semantic analysis*, used to study lexemes with an emphasis on the intratextual environment; with the method of *component analysis* – in order to reveal the semantic features of lexical units; with the method of *quantitative calculations* – to determine trends in the use of words in the texts and headlines of media publications.

The corpus of the collected material testified to the actualization of the negative evaluation in the language of the mass media, the expansion of the meanings of tokens already known in the language, and the sluggishness of the tendency to talk about Ukrainian journalism.

Key words: diffuseness, vocabulary, medical vocabulary, figurative meaning, thematic direction, emotional and expressive coloring, negative evaluation, stylistic role.